

Hhi ha molts, moltíssims, catalans, sobretot joves, que no han posat mai l'esguard damunt un paper imprès escrit en llengua catalana. Ignoren la seva gloriosa història de llengua antiga, rica, expressiva, civilitzada; admirable instrument de cultura per a qui vol conèixer a fons les llengües romàniques. Ignoren que existeixen gramàtiques, llistes de verbs regulars i irregulars, amb totes les conjugacions, diccionaris de totes menes i literatura per a tots els gustos, des de les obres dels clàssics grecs i llatins (sense oblidar els nostres) fins als poetes i els clàssics i romàntics de la literatura francesa, italiana, anglesa i alemanya: col·leccions de llibres admirables de les millors novel·les de la literatura universal.

Però els catalans tenim un defecte terrible: som pocs i mal avinguts. Si tots els catalans, com ho fan altres pobles més xics i més perseguits que nosaltres, sentissin l'orgull de ser-ne, al cos-

Articles imperibles

Màrius Serra

tat del castellà (llengua rica, expressiva, admirable i, sobretot, necessària) estudiariem el català o, almenys, tractariem de llegir-lo. Llavors Catalunya brillaria com un estel de primera magnitud en el camp literari del món. Dis-sortadament no som prou idealistes. Necessitem i volem guanyar diners

perquè la vida és cara i difícil, i aquesta ambició natural i lògica ens porta a oblidar coses que són sagrades, tals com la nostra literatura, expressió màxima de l'ànima d'un país i mirall d'aquesta mateixa vida que estem vivint.

Els dos paràgrafs precedents no els he escrit jo. Tampoc la IA, sinó la intel·ligència natural d'AB. Els va escriure l'any 1934 per impartir una conferència sobre el llibre en català que recull Mariàngela Vilallonga a *Aurora Bertrana. Partidària de la vida* (Comanegra), un nou volum de la col·lecció Autories que conté articles, conferències i entrevistes de l'autora de *Paradisos oceànics* (Proa, 1930), gran defensora de l'obra literària de son pare Prudenci i, tanmateix, veu singular i diferenciada de les famoses proeses bàrbares del patriarcat. Si em permeto la bertranada d'afusellar dos paràgrafs seus lletra per lletra sense posar-los entre cometes és per demostrar-ne la vigència un segle després. Mentre llegia

aquest volum he tingut la impressió que un bon nombre dels articles publicats als anys vint o trenta del segle XX a *La Publicitat*, *La Humanitat* o *Mirador* podrien ser escrits, publicats i llegits ara mateix. Aurora Bertrana escriu sobre els problemes de comprensió lectora, la importància de l'educació, els cla-

Aurora Bertrana publicava, fa un segle, uns articles que formen part de la conversa actual

robseurs de la Constitució, les notícies falsificades, l'electoralisme perpetu de la política –“Massa mitings i poques conferències”, es plany–, la dona musulmana, la prostitució, la llibertat sexual (maori) o el món de l'edició amb punts de vista gens adotzenats. Llegiu la Bertrana entretzenada!